

SOẠN BÀI: CÔ BÉ BÁN DIÊM

Hướng dẫn [soạn ngữ văn 8](#) bài cô bé bán diêm ngắn gọn và soạn bài cô bé bán diêm phần luyện tập trang 68 sách giáo khoa Ngữ Văn lớp 8 tập 1.

★ Kiến thức cơ bản

- Về tác giả: An-đéc-xen (1805-1875) là nhà văn Đan Mạch nổi tiếng với loại truyện kể cho trẻ em. Nhiều truyện ông biên soạn lại từ truyện cổ tích, nhưng cũng có những truyện do ông hoàn toàn sáng tạo ra. Bạn đọc khắp năm châu quen thuộc với nhiều truyện của ông như “Cô bé bán diêm”, “Bầy chim thiên nga”, “Nàng tiên cá”, “Bộ quần áo mới của hoàng đế”, “Nàng công chúa và hạt đậu”...
- Về tác phẩm: Bằng nghệ thuật kể chuyện hấp dẫn, đan xen giữa hiện thực và mộng tưởng, với các tình tiết diễn biến hợp lí, tác phẩm “Cô bé bán diêm” của An-đéc-xen truyện cho chúng ta lòng thương cảm sâu sắc đối với một em bé bất hạnh.

Tóm tắt cô bé bán diêm

Trong đêm giao thừa, trời rét mướt, có một cô bé đầu trần, chân đi đất, bụng đói đang rầu rĩ đi bán diêm trong bóng tối. Cô bé bán diêm ấy đã mồ côi mẹ và cũng đã mất đi người thương yêu em nhất là bà nội. Em không dám về nhà vì sợ bố sẽ đánh em. Vừa lạnh vừa đói, cô bé ngồi nép vào một góc tường rồi khẽ quét một que diêm để sưởi ấm. Que diêm thứ nhất cho em có cảm giác ấm áp như ngồi bên lò sưởi. Em vội quét que diêm thứ hai, em được thấy một bàn ăn thịnh soạn hiện lên. Rồi em quét que diêm thứ ba và được thấy cây thông Nô-en. Quét que diêm thứ tư: bà nội hiền từ của em hiện lên đẹp đẽ, gần gũi và phúc hậu biết mấy. Nhưng ảo ảnh đó nhanh chóng tan đi sau sự vụt tắt của que diêm. Em vội vàng quét hết cả bao diêm để mong níu bà nội lại. Cô bé bán diêm đã chết trong giá rét khi mơ cùng bà bay lên cao mãi.

Bố cục tác phẩm Cô bé bán diêm

Chia làm 3 phần:

- Phần 1 (từ đầu... cứng đờ ra): Hoàn cảnh đáng thương của cô bé bán diêm
- Phần 2 (tiếp... châu Thượng đế): Những lần quét diêm những mơ ước giản dị hiện ra
- Phần 3 (còn lại) Cái chết của cô bé bán diêm và thái độ của mọi người.

➡ Bài trước: [luyện tập tóm tắt văn bản tự sự](#)

Hướng dẫn soạn bài cô bé bán diêm

Câu 1 - trang 68 SGK Văn 8 tập 1

Hãy xác định ba phần (chỗ bắt đầu, chỗ kết thúc từng phần) của bài này nếu lấy việc em bé quẹt từng que diêm làm phần trọng tâm. Căn cứ vào đâu để có thể chia phần thứ hai (phần trọng tâm) thành những đoạn nhỏ hơn?

Trả lời

- Bố cục:

- Phần I: Hoàn cảnh của cô bé bán diêm.
- Phần II: (Trọng tâm) Cô bé bán diêm và những mộng tưởng.
- Phần III: Cái chết thương tâm của em bé.

- Căn cứ vào những lần quẹt diêm của cô bé để xác định những đoạn nhỏ.

- Ba lần quẹt đầu tiên ước mơ về lò sưởi, đồ chơi, thức ăn hiện ra.
- Lần thứ 4, người bà hiện lên hiên hậu
- Lần thứ 5 cô bé quẹt hết số diêm trong hộp để náu giữ hình ảnh người bà.

Nhìn chung, truyện diễn biến theo trình tự ba phần mạch lạc, hợp lí.

Câu 2 - trang 68 SGK Văn 8 tập 1

Trong phần đầu, nhà văn đã tạo dựng hoàn cảnh (gia đình, cuộc sống) và bối cảnh (thời gian, không gian) của em bé bán diêm như thế nào? Những hình ảnh tương phản (đối lập, đặt gần nhau, làm nổi bật lẫn nhau) ở đây được thể hiện ra sao và nhằm mục đích nghệ thuật cụ thể gì?

Trả lời

- Gia cảnh của cô bé bán diêm:

- Gia cảnh sa sút, mồ côi mẹ, bà ngoại mất
- Sống với người bố hay mắng nhiếc, chửi rủa, đánh đập trên căn gác sát mái nhà

- Hình ảnh cô bé bán diêm:

- Đầu trần, chân đất, bụng đói, dò dẫm đường

- Cả ngày không bán được bao diêm nào
- Thời gian: đêm giao thừa
- Không gian: ngoài đường phố lạnh lẽo, mọi nhà đều sáng rực đèn
 - trong phố sức nức mùi ngỗng quay
- Những hình ảnh đối lập nhằm khắc họa nỗi khổ cực của cô bé:
 - Ngôi nhà xinh đẹp, nơi em sống có cây thường xuân bao quanh >< gác sát mái gió lùa lạnh lẽo
 - Cửa sổ mọi nhà sáng rực, ấm áp >< ngoài đường phố tối, góc tường lạnh lẽo giữa hai ngôi nhà
 - Phố xá sức nức mùi ngỗng quay >< em bé đói rét, bụng đói
- hình ảnh đối lập làm nổi bật lên tình cảnh thảm thương, tội nghiệp của cô bé, tội nghiệp hơn nữa là bà, mẹ mất, em phải sống với người bố bạo lực.

Câu 3 - trang 68 SGK Văn 8 tập 1

Các mộng tưởng của em bé qua các lần quẹt diêm (lò sưởi, bàn ăn, cây thông Nô-en, người bà, hai bà cháu bay đi) diễn ra lần lượt có hợp lí không? Vì sao? Trong các mộng tưởng ấy, điều nào gắn với thực tế, điều nào thuần túy chỉ là tưởng tượng?

Trả lời

- Mộng tưởng của cô bé bán diêm hiện ra hợp lý với thực tế:
 - + Muốn được sưởi ấm và ăn no: lò sưởi, ngỗng quay
 - + Khao khát được sum họp gia đình bên cây thông No-el
 - + Muốn được vui vẻ bên người bà hiền hậu
 - + Cảnh hai bà cháu bay lên trời: thoát khỏi những đau buồn
- Mộng tưởng gắn với thực tế: lò sưởi, ngỗng quay, cây thông
- Mộng tưởng thuần túy là mộng tưởng: gặp lại người bà

→ Những mộng tưởng của cô bé bán diêm cũng là mộng tưởng chung của bất kì đứa trẻ nào cùng cảnh ngộ: muốn ấm no, hạnh phúc bên gia đình.

Câu 4 - trang 68 SGK Văn 8 tập 1

Hãy phát biểu những cảm nghĩ của mình về truyện "Cô bé bán diêm" (trích), nói chung và về đoạn kết của truyện nói riêng.

Trả lời

- Cô bé bán diêm là một truyện ngắn đặc sắc. Câu chuyện thật thương tâm. Hạnh phúc đến với cô bé đáng thương ở đây không thể nào có được trên trần thế mà chỉ có trong ước mơ, trong mộng tưởng. Khi sắp sửa lìa đời, người đời đều ghẻ lạnh, chỉ có mẹ cô và bà nội của cô là thương yêu cô hết lòng nhưng cả hai đều không còn trên đời này nữa. Bố cô vì nghèo khó nên lúc nào cũng cau có, cũng luôn luôn mắng nhiếc, chửi rửa cô. Từ thằng bé lượm chiếc giày đến khách qua đường, chẳng ai ghé mắt thương cảm đến cô bé.

- Trong cái xã hội thiếu hẳn tình thương ấy, nhà văn An-đéc-xen đã nhỏ những giọt nước mắt của lòng nhân đạo xuống số phận cô bé đáng thương. Hình ảnh thi thể cô với đôi má hồng và đôi môi đang mỉm cười và cảnh huy hoàng hai bà cháu bay lên trời để đón lấy những niềm vui đầu năm chính là niềm ưu ái mà nhà văn dành cho những số phận đau khổ.

Đoạn kết truyện:

- Cảnh tượng cô bé bán diêm chết vì giá rét nhưng miệng vẫn mỉm cười- đây là sự tương tượng của tác giả, giảm bớt sự đau thương.

- Cái chết lúc này là sự cứu rỗi- hai bà cháu bay về châu Thượng đế.

- Cái kết vừa có sự bi thương, vừa mang màu sắc cổ tích (phản ánh ước mơ, khát vọng được hạnh phúc, ấm no của con người)

Tham khảo:

- Bài tiếp theo: [trợ từ thần từ](#)
- Xem hướng dẫn chi tiết [soạn văn 8 tập 1](#) đầy đủ nhất